

***Тема 7.
ПРОГРАМНО-ІДЕОЛОГІЧНІ
ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ***

ПЛАН

- *Політична ідеологія як базова характеристика політичної партії*
- *Основні принципи створення партійних програм*
- *Особливості ідеологічної ідентифікації політичних партій в Україні*

*1. Політична ідеологія як
базова характеристика
політичної партії*

Ідеологія не лише встановлює **цілі**, завдає критерії оцінок та суджень з приводу політичних дій, але й чинить дуже помітний **вплив на процеси політичного сприйняття**, оскільки скрізь призму ідеології людина сприймає політичну реальність, перцептивна інформація про цю реальність набуває смислу, інтерпретується всередині певної системи категорій.

Ідеологічні преференції являють собою систему поглядів на природу, суспільство та особистість, систему цінностей, норм, цілей, способів їх досягнення, які притаманні певній групі.

Ідеологічні преференції включають до себе філософські, політичні, економічні, моральні, релігійні, естетичні та інші ідеї

- *Зародження ідеологій – XIV ст. період Відродження – процес секуляризації та емансипації (звільнення суспільної та індивідуальної свідомості від релігії, вивільнення політичної та культурної систем із залежності від релігійної картини світу)*
- *Початок емансипації суспільства від впливу релігійного світогляду – проголошення **релігійного плюралізму**, який став одним із результатів Реформації.*

POLITICAL IDEOLOGIES

Зміна релігійної картини світу
раціональним поясненням
реальності породила *стан*
соціальної аномії, для виходу з
якого було *потрібно створення*
нових ідеалів і смислів, які
покликані обґрунтувати здатність
людини до розумної організації
громадського порядку

➡ *політичні ідеології*

Політична еліта

Як засіб ідейного забезпечення групових інтересів політична ідеологія є переважно інструментом елітарних верств, які з її допомогою консолідують групові об'єднання громадян, забезпечують зв'язок з «низами», вибудовують певну послідовність дій у політичному просторі.

Від тактики і компетентності еліт залежить ступінь ідейного оформлення тих чи інших групових інтересів.

Термін «ідеологія» наприк. XVIII
ст. до наук. обігу ввів франц.
філософ епохи пізнього
Просвітництва

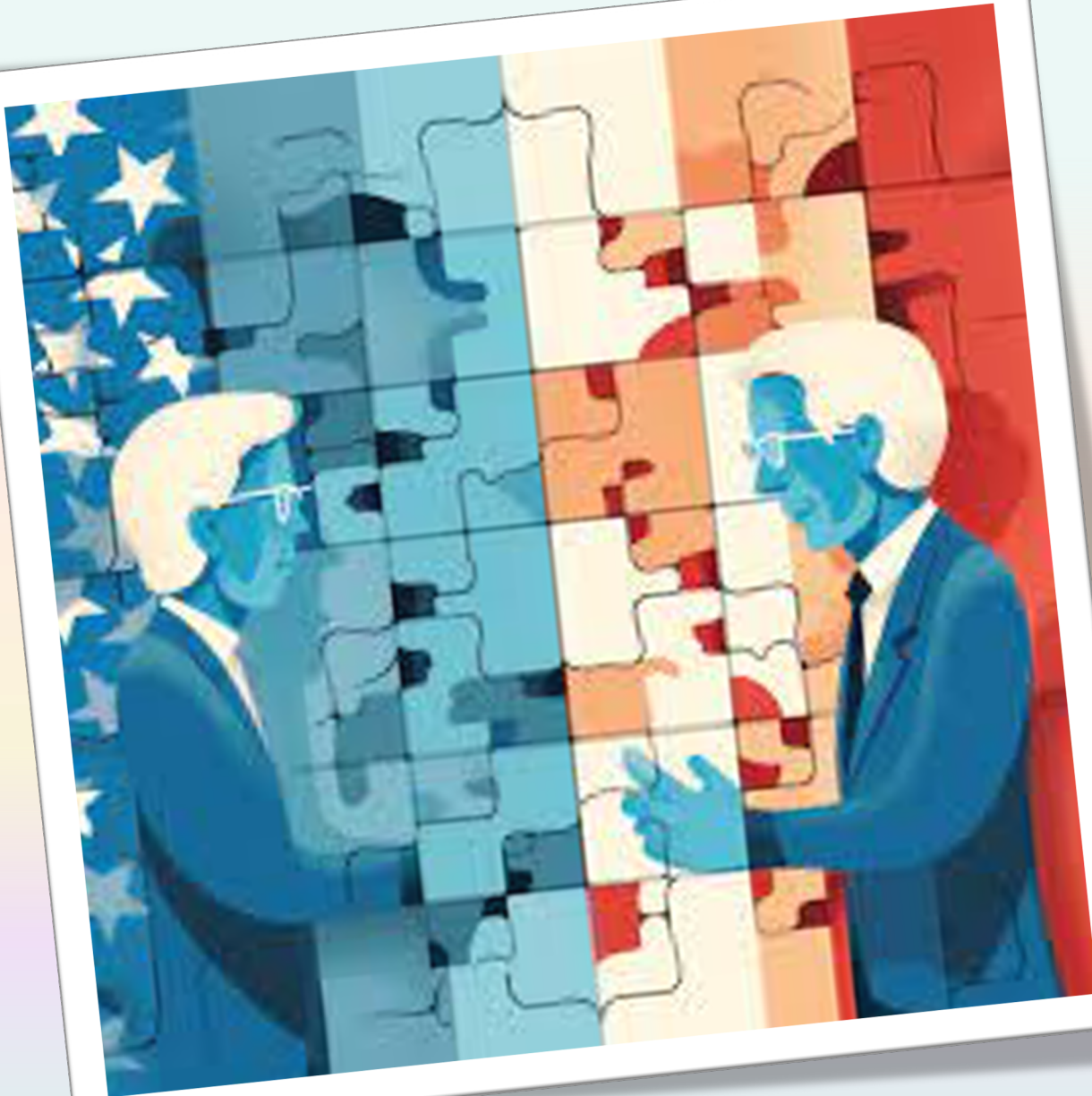
А. Дестют де Трасі

у роботі «Елементи ідеології»
визначав її як *науку про те, як
свідомість виробляє ідеї із
відчуттів*

Political Ideology

- **В. Парето:** громадські (політичні) ідеології як інтелектуальні системи, які є «мовою почуттів» і лише оформлюють спонукальні мотиви людської поведінки. У цьому сенсі ідеологія виступає оболонкою, яка надає теоретичну форму людським емоціям.
- **К. Маркс:** ідеології як форма ілюзорної свідомості, викликана суперечностями суспільного буття, і в першу чергу виробничих відносин.
- **К. Мангейм:** ідеологія як система «добровільної містифікації», в шкалі уявлень якої містяться прийоми «від свідомої брехні до напівінстинктивного приховування істини, від обману до самообману»; «духовне утворення», що складається серед політичної еліти, правлячої групи як теоретичне обґрунтування певної соціально-політичної ситуації, що відповідає інтересам цієї групи.

Г. Лассуел: політ. ідеологія як різновид комунікації, спрямованої на підтримку політ. спільноти, як такої; включає елементи, спрямовані на сусп. свідомість:

- політичну доктрину;
- політичну формулу (статуту, конституції, декларації, договори);
- політичну міранду (легенди, міфи, церемонії тощо).

Аналізуючи роль політ. ідеології в сусп. розвитку, амер. соціолог **Е. Шилз** відзначає:

- 1. Ідеологія як система цінностей виходить на політичну арену під час суспільних криз.
- 2. Ідеологія має силу віру, а відтак їй притаманний орієнтаційний потенціал.
- 3. Цей потенціал настільки великий, що може сприяти виходу з кризи.

Політична ідеологія – це система уявлень, ідей, поглядів на політичне життя, яке відображає інтереси, світогляд, ідеали, умонастрої людей, класів, націй, політичних партій, громадських рухів та інших суб'єктів політики

Структура політичної ідеології:

- теоретико-
концептуальний,
- програмно-політичний
- актуалізований

Функції пол. ідеології

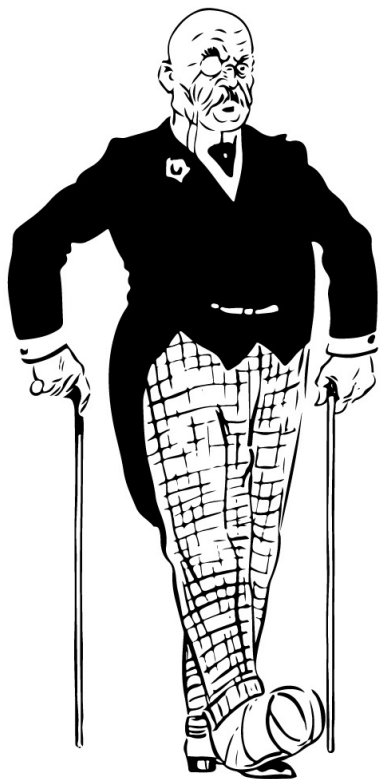
- орієнтаційна
- мобілізаційна
- інтегративна
- амортизаційна
- вираження і захист інтересів певної соціальної групи
- футурулогічна
- захисна

Політична ідеологія являє собою одну з найвпливовіших форм політичної свідомості

*Що відрізняє ідеологію
від інших форм
політичної свідомості?*

CONSERVATISM

PAST IT!

LIBERALISM

IT!!

SOCIALISM

BEYOND IT!

Ідеології

- ✓ глобальні, які претендують на пояснення всіх фактів світобудови
- ✓ приватні, які зачіпають лише одну проблему

Лібералізм (лат. libér – вільний) – політична ідеологія, яка виходить із положення про те, що *індивідуальні свободи* людини є правовим базисом суспільства та економічного устрою.

Ключові ідеї:

- недоторканність приватної власності;
- свобода приватного підприємництва;
- невтручання держави в економічне життя;
- гарантованість прав і свобод громадян;
- послідовне здійснення принципу поділу влади;
- політичний плюралізм й визнання легальної опозиції;
- наявність правової держави і громадянського суспільства тощо.

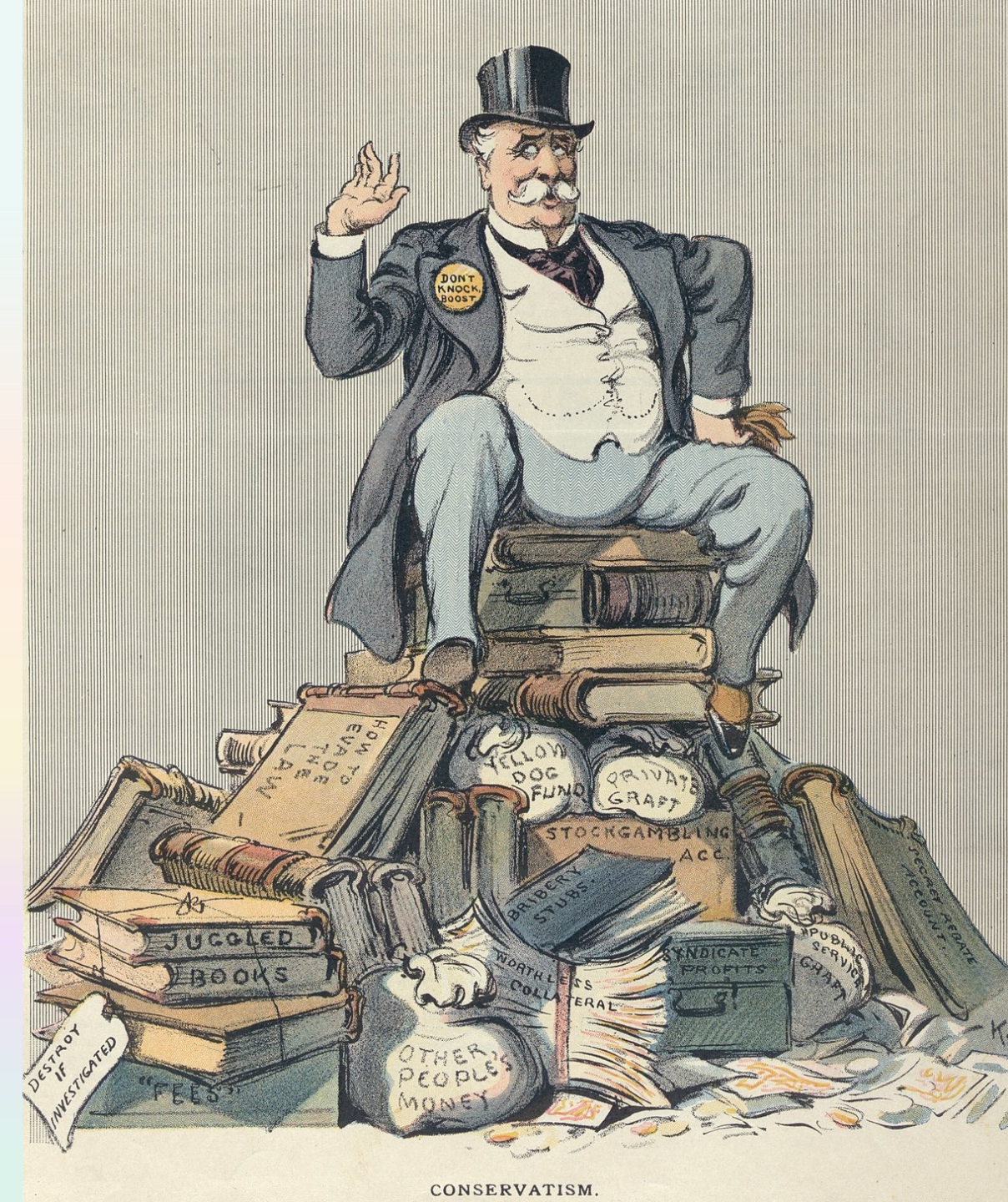

Консерватизм (від лат. conservo – «охороняю», «зберігаю») – пол. ідеологія, що спирається на *ідею традиції та спадкоємності* в соц. та культ. житті; характерні прихильність до існуючих та усталених соц. систем і норм, «скептичне» сприйняття ідей рівності людей, неприйняття революцій та радикальних реформ, обстоювання еволюційного органічного, максимально повільного розвитку

Англ. політ. філософ **Е. Берк** – 1790 р. «Роздуми про Французьку революцію»

Ключові ідеї консерватизму:

- суспільство не утворене на основі договору, а дане від Бога;
- суспільство є первинним стосовно держави, і в його основі лежать морально-релігійні принципи;
- політика повинна підкорюватися нормам моралі;
- окрім законів, суспільством керують звички, емоції;
- нації, як і люди, наділені незмінними «характерами»;
- права людини підпорядковані її обов'язкам;
- демократичне правління неможливе, бо маси ірраціональні і зобов'язані підкорятися еліті;
- еліта повинна правити на підставі традицій.

CONSERVATISM.

**"СОЮЗ СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК
ЕСТЬ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЕ ГОСУДАРСТВО
РАБОЧИХ И КРЕСТЬЯН."**

(из конституции советского союза)

Соціалізм (лат. socialis – суспільний) – пол. ідеологія, основною особливістю якої є те, що процес виробництва і розподілу доходів повинен знаходитися під контролем суспільства. Однією з основних позицій соціалістичного руху є суспільна власність на засоби виробництва, яка замінює собою приватну власність

Ключові ідеї:

- у соціалістичному суспільстві відсутні експлуатація людини людиною і соціальне пригнічення;
- затверджується соціальна рівність і справедливість;
- знищення або обмеження приватної власності;
- створення державної системи соціального забезпечення

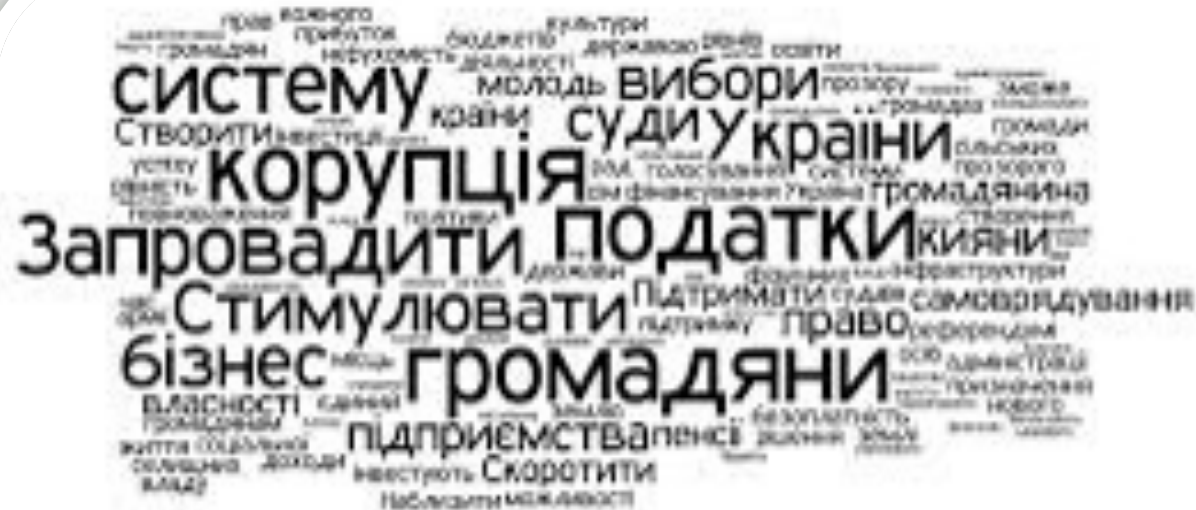
Соціал-демократія — соціальна політика та ідейно-політична течія, що виникла в рамках соціалізму і згодом трансформувалася на позиції поступового вдосконалення капіталізму з метою утвердження соціальної справедливості, солідарності і більшої свободи.

Ключові ідеї:

- *свобода як можливість робити все, що не завдає шкоди іншим людям і не заборонено законом;*
- *справедливість як рівність життєвих можливостей для усіх громадян і піклування суспільства про найменш забезпечених та непрацездатних;*
- *солідарність як можливість для людини, яку внаслідок життєвих обставин спіткала невдача, розраховувати на допомогу суспільства й держави.*

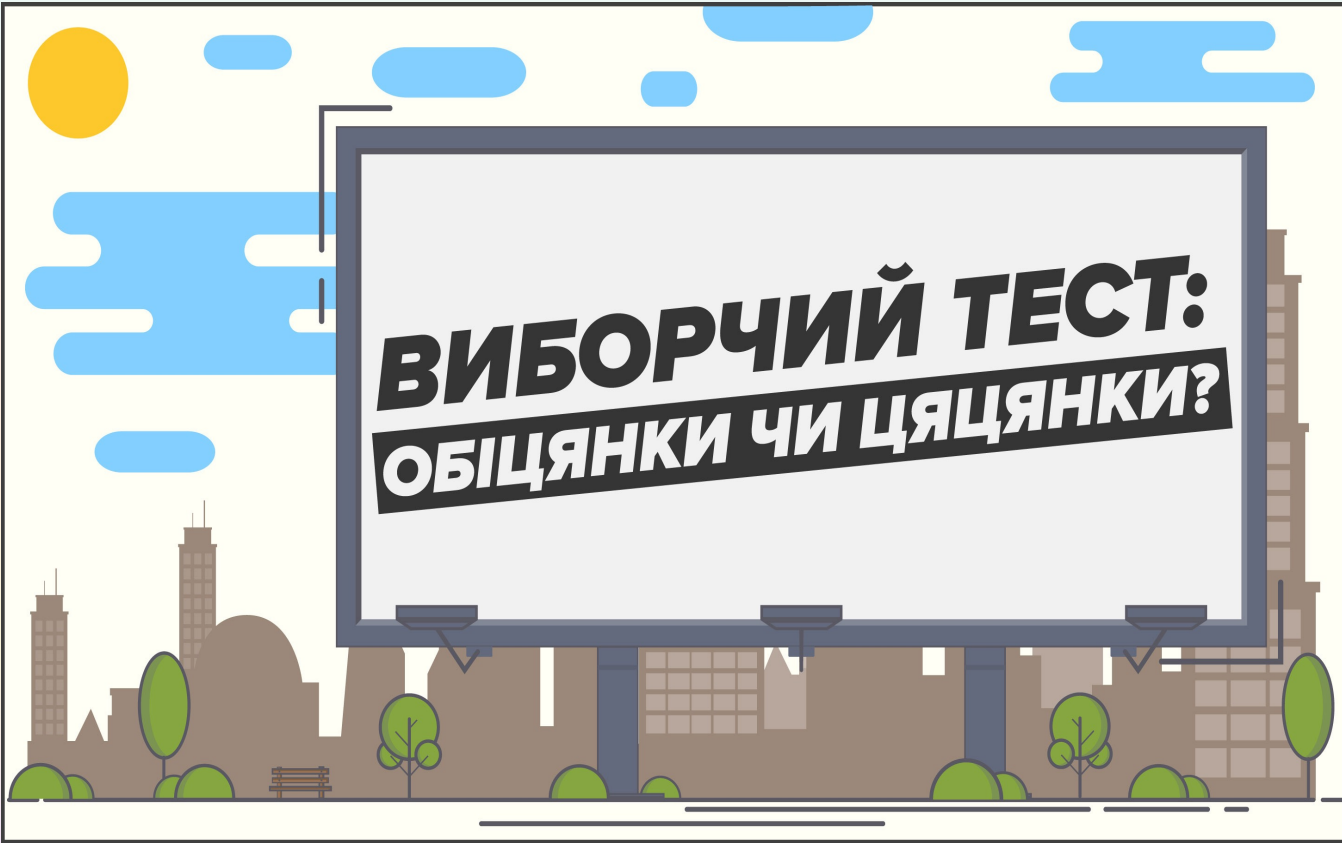

2. Основні принципи створення партійних програм

Основні 2 документи, які відбивають сутність партії:

- ✓ партійна програма – відповідає за ідеологічну складову
- ✓ статут – прописується організаційно-структурна складова політичної партії

Програма політичної партії – документ, що відбиває основні ідеї, які висувуються пол. партією, включають оцінку поточної ситуації в країні і набір заходів, необхідних для досягнення ідеалу.

➤ *Відповідно ст. 7 Закону України «Про політичні партії в Україні» від 5 квітня 2001 р., «політичні партії повинні мати програму. Програма політичної партії є викладом цілей та завдань цієї партії, а також шляхів їх досягнення».*

Програма – це система тих положень, які кандидати використовують в самих різних ситуаціях, передусім на різного рівня виборах

VOA

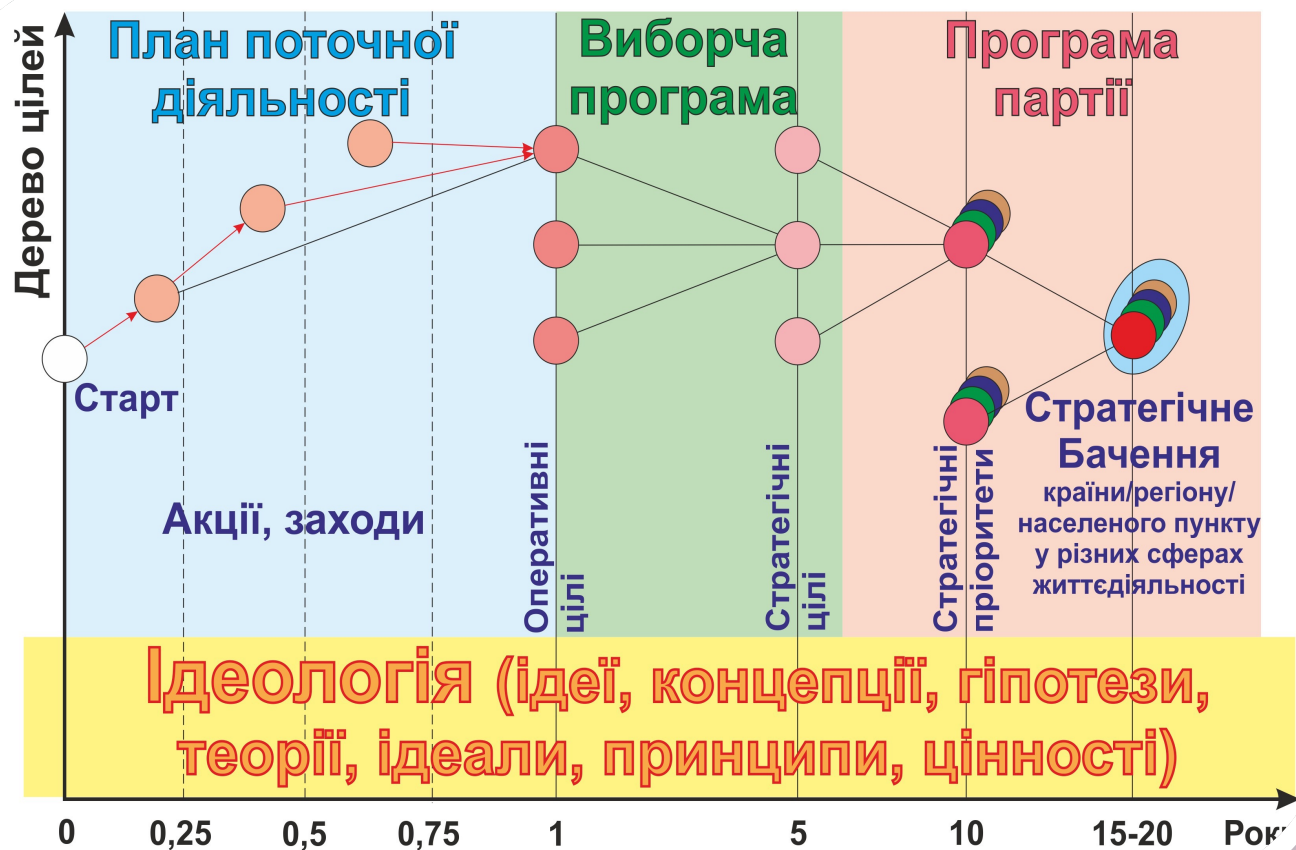
Республіканська партія представила політичну програму. Вона передбачає "Америку передусім" та запобігання Третій світовій

Німецький політолог **Г.-Й. Феєн**: Партійна програма повинна базуватися на певних ідеологічних принципах. «Партія мусить розробити власний, тільки їй притаманний профіль, який чітко відрізняв би її від усіх інших партій. Ця спроможність є результатом програмної роботи. Програмна робота, якою нехтують багато політичних партій, є **серцевиною партійної діяльності**. За допомогою своєї програми партія **самовизначається і визначає своє місце, свої позиції в державі та суспільстві**. В програмі принципів формулюються **базові цінності**, іншими словами, визначається **політична антропология**, а на цій основі розробляється загальна політична **концепція побудови держави, суспільства та економіки**».

Класифікація програм за способом викладу матеріалу

- *Сутнісна програма*
- *Особова програма*
- *Комбінована програма*

Основна програма партії – визначаються ідеологічні засади ПП та ставлення до загальнолюдських цінностей, що їх вона не просто визнає, а й вважає своїми пріоритетними завданнями для впровадження в життя

Передвиборна програма – поєднує стратегічні і тактичні цілі ПП з інтересами та очікуваннями громадян щодо розвитку суспільства та окремих регіонів; є концентрованим вираженням партійної програми, обсяг її в Україні законодавчо обмежується 7800 друкованими знаками; повинна містити ідеологеми, які дозволять громадянам ідентифікувати політичну силу з певною ідеологією.

GREEN PARTY PLATFORM

DEMOCRACY

SOCIAL JUSTICE

ECOLOGY

PEACE

www.gp.org/platform

- **Платформа партії** – короткий виклад суті основних положень партійної програми.
- **Програма-мінімум** – заходи, пропоновані партією для вирішення поточних проблем, з виділенням першочергових завдань; часто у формі набору гасел.
- **Програма-максимум** – це стратегія партії на перспективу; її положення зазвичай пом'якшують жорсткіші вимоги програми-мінімум.

Структура програми залежить від рівня і масштабу виборів, на яких її планується використовувати.

Підходи до структури програми:

- Традиційний підхід
- Творчий підхід

MAJOR POLITICAL PARTIES OF THE US

The Republican Party

➔ Founded in 1854, started by anti-slavery activists, modernists

➔ Nickname 'Grand Old Party' originated in 1875

➔ A political cartoon in Harper's Weekly in 1874 gave its mascot, Elephant

It has had 18 Presidents. First was Abraham Lincoln and most recent was Donald Trump

PHILOSOPHY

American conservatism, support for free market capitalism, restrictions on labour unions, opposed to abortion, same sex marriage

Функції програми ПП:

- *Рекламна*
- *Функція відмежування (ідентифікації)*
- *Агітаційна*
- *Інтеграційна*
- *Функція легітимації*

Принципи створення та структурних елементів програм партій:

- наукова обґрунтованість;
- системність;
- реальність висунутих цілей і завдань;
- конкретність, але без надмірної деталізації;
- зрозумілість положень масам і зручність для пропаганди та агітації.

Структура партійної програми:

- ✓ преамбула (вступ);
- ✓ питання розвитку самої партії;
- ✓ політичні цілі;
- ✓ питання економіки, соціальної сфери, культури, освіти та виховання, міжнародних відносин, включеності країни в міжнародну інтеграцію;
- ✓ проблеми молодіжної, національної (якщо потрібно), жіночого, військової, екологічної та інших видів політики;
- ✓ питання взаємовідносин з іншими партіями.

Типова програма ПП містить такі рубрики:

1. Політико-правова сфера:

- принципи формування державної влади;
- демократизація суспільних відносин;
- верховенство права;
- місцеве самоврядування та державна влада на місцях.

2. Соціально-економічна сфера:

- економічні перетворення;
- соціальній захист та гарантії громадян.

3. Сфери національної безпеки та міжнародного співробітництва:

- зовнішньополітичні установки;
- внутрішньополітичні установки та військові пріоритети.

4. Духовно-культурна сфера:

- загальнолюдські духовно-культурні цінності, вільний розвиток людини;
- національні духовно-культурні цінності.

Затверджено в ПОВІСНОМУ УСТАНОВЛЕННІ «СОЛІДАРІСТЬ» 27.04.2014 г.
Затверджено редакції в ПОВІСНОМУ УСТАНОВЛЕННІ «СОЛІДАРІСТЬ» 24.04.2014 г.
Затверджено редакції в ПОВІСНОМУ УСТАНОВЛЕННІ «СОЛІДАРІСТЬ» 24.04.2014 г.
Затверджено редакції в ПОВІСНОМУ УСТАНОВЛЕННІ «СОЛІДАРІСТЬ» 24.04.2014 г.

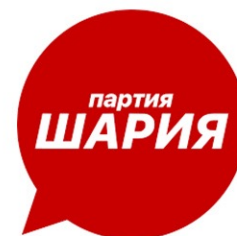
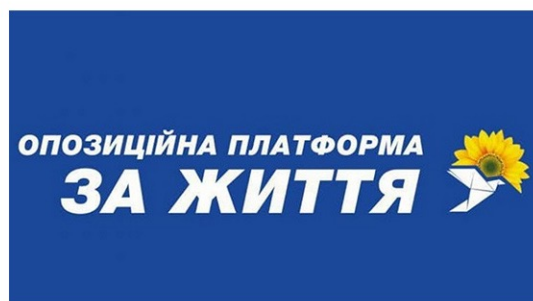
ПРОГРАМА

ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ
«ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ»

(КІНЦЯ РЕДАКЦІЇ)

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

*3. Особливості ідеологічної
ідентифікації політичних
партій
в Україні
(обговорюємо разом)*

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !